

سر محرر : شہنذر زاده قلمی

احمد علمی

محل ادارہ سی :

جفال اوغلندہ « حکمت » ادارہ خانہ سی در .

حقہ مقرون ، اغراضدن سالم افکار و مقالاتہ صحیفہ لر من آچقدر .

« HIKMET »

Journal turc, quotidien, politique et littéraire

DIRECTEUR-PROPRIÉTAIRE : A. HILMY CHEHBENDER

اوراق و مکاتیب سر محرر نامہ

کونندہ یلہ لی در .

اشتراک برلی :

برسنہ لکی یوز ، آلتی آیلغی آلتش غروشدہر .

یوستہ اتحادینہ داخل ممالک اجنبیہ ایچون سنہ لکی قرق فرانقدر .

ABONNEMENT

Union Postale: un an, 40, six moi, 25 Fr.

REDACTION: CONSTANTINOPLE, DJAGAL OGLOU

کريد دول حامي سي زائيميسك انحلاليله
بوش قالان كريد فوق العاده قوميسر لگينه
باشقا بريسك تعينه لزوم كورمديكرينه
دائر قرارى عرض ايدرل فقط بوقراردين
اول ذات حشمة تأبلى ۱۹۰۶ مقرراتى
موجبجه حقوق خصوصيه لرينه اتباعده
صاحب راي اولدقلىرى ايتانه مسارعتله بو
قرارك حشمتناهلر طرفندن مظهر تقدير
اوله جغنه اعتاد كاملارى اولديغى بيسان
ايدرلر .

« قوشناغ ، ۱۱-ايول ۱۹۱۱ »
حائيه ده بولونان دول اربعه حامي
قونسولوسلارى ده كريد هيئت اجراييه سنه
فوق العاده قوميسر ك تعينه لزوم كورولمديكى
وادانك « حال حاضر اداره سي » محافظه
ايديله جگى بيان ايتمشلردر .

آنه تلغراف ائانسي بوتيلغانك صورتى
بروجه آنى بيلديريور :

« كريد دول حامي سي » انحلال ايدن
زائيميسك يرينه باشقا بر قوميسر تعينه لزوم
كورولمديكى وادانك « حال حاضر اداره سي »
محافظه ايديله جگى وهيچ بر شينك تبدل
ايجيه جگى كريد قوه اجراييه سنه تبليغه
قرار وريدلر .

« قونسولر بووسيله ايله كريد هيئت
اجراييه سنه تأمينات مخصوصه لرني بيانه
فرصتيا ب اولورلر . »

« آژانس قسطنطيل »
صدارتده

دون حربه ناظرى پاشا داخله ناظرى
خليل بكك نزديته كهرك طرابلس غرب
واليدنى بكر ساي بك حاصر اولدينى حالده
طرابلسه عائد بعض خصوصات حقدده خيل
مدت ملاقات ايتمشلردر . بوملاقانده شمدينانده
ايعيان اعضا سندن شيخ عبدالقادر اخديله بكنى
سبيله آرسنده وقوع بولان مصامعه دنده
بحث اولونمش واهميت فوق العاده سنه بناء
بر آن اول او كى القاسى اسبانى كوروشولديكى كې
ولايت مذ كورده بولونامي حسييله بكر سامى
بكك ده مطالعه سنه مراجعت ايدلديكى خبر
آلشدر .

بولغار مجلس مليسى

قارشى غرتلرندن بريسك يازديغنه كوره ،
ماكدونسيا وادرنه ولايتلرندده كى بولغار
جاعتارندن كونده ريله جك وكيك لردن متشكل
بر مجلس مليك درسدانده لزوم عقدى حقدده
بولغار اهالى مياننده بويوك برجرىان واردر .
بومجلسده تذ كراولوناجق مسائل مياننده
بولغار اكارخخانه سنك قرق سنه اول تنظيم
ايدلان نظامنامه داخلينك تعديلى مسئله سي ده

موجوددر . اكارخخانه ، بوتون بولغار
مليك ظهير اولدينى ايچين امشالى كى
حكومت نظرنده داهازياده حائز نفوذ وحيث
اولاسى لزومى موضوع بحث ايديله جكدر .
بولغارلر ك رقيات علميه ومليه سنه حكو-
مليك ايقاع ايتكمده اولدينى مشكلانه قارشى
اكارخخانه جه اولوناجق طرز مقابله ومدا-
فعه ده تنظيم اولوناجكدر .

بولغار مجلس مليسك جعنه تثبيت ايدن ،
شهر مزده كى (مانيسا) بولغار جمعيت خيريه
سيدر . جمعيت مذ كوره ، بالمله بولغار
جاعتلرينه بوبابده بر تمام كوندرمىش ايش .

عرب مبعولرى

« ژون تورك » رفقمر ك افاده سنه نظراً ،
بوتون عرب مبعولرى جلده مجلس مبعولان-
ك كشانندن اقدام بر اجتماع عقد ايديله جكلىرى
حلب مبعول نافع پاشا بيان ايتمشدر . بو
ايك اجتماعده فرقلىرىك تعقيب ايديله جكى
خط حركت وبوخط حركت ممالك عثمانيه ده
نشر وتطبيق حقدده برقرار اخذ ايديله جكمش .

كريد مسئله سي

بزادعا ايدىورزكه يازدقلمر طر مغربدر .
يونان حكومتك برواسطه ايله حكومت
عثمانيه به مراجعت ايديله ك بعض تعويضات
ومطالبات سرديله كريدده زائيمس استاتو-
قونسك قبولى حكومت عثمانيه دن رحا
ايدلديكى وحق پاشانك ده يونان حكومتك
مسئله ده علاقه دار عد ايديله ميه جكى بولنده
جواب ويريديكى بر منبر رسيدن استحصا
ايدلديكمن معلوماته استناداً (حكمت) ك
استخلاف ايتديكى (ملت ايله مصاحبه)
غرت سنده يازمشدق . سلايكده منتشر
روم ايلي رفقمر بوحوادثمزي عيناً وحق
ماخذ كوسترمه دن اقتباس ايش وزرايكى
استانبول غرت سيدة روم ايلدين اخذ ايتمشدر .
بونك اوزيرينه (لا بورس دوربان) غرت سناك
محررى خارجيه اكا بر مأموريندن برذاته
مراجعت ايديله ك روم ايلي غرت سنده مال
ايديلان استخبارمرك درجه وثوق وصحتى
صورمش . مأمور مومى الوده « يونانسانك
بر آرز پاره مقابلنده كريدده زائيمس استاتو-
قونسك توركياجه قبول اولغنى رجه ايدلديكى »
تكذيت ايدىور . اولاً شوراسنى ايضاح
ايدلم كه بز « براز پاره مقابلنده » ديمك .
ساده « بعض تعويضات ومطالبات سرديله »
ديك . تعويضات ظن ايدرسك دائماً پاره
مقامنده استعمال اولنه ماز . يونانسانك ده
سرد ايتديكى تعويضات بالقان اموريته عائد
بر طاقم تعويضات وتعهيدات سياسيه ايدى .

بونقطه ي شوصورتله ايضاح ايتدكديصكره
اولجه يازدقلمر مزده اصرار ايديله ك يكيدين
بيان ايدرزكه يونانستان حكومتى ملت ايله
مصاحبه غرت سنده يازديغمز وخارجيه نظارتى
اكا بر مأموريندن برذاتك لا بورس دوربان
محررينه تكذيب ايتديكى تكليفده بولمش
وحق پاشا يازديغمز جوابى آلشدر . بو
ادامهنده - تكرار ايدىورز - رسمى بر
منبر دن استحصا اولان استخبار مخصوص-
صمزه مستددر . لا بورس دوربان محررى
مسئله ك وثوق وصحتى آكلامق مراقنده
ايسه صدراعظم حق پاشايه ويخود بوكون
پارس سفارتنده بولونان رفعت پاشايه مراجعت
ايديله ك تحقيق كيفيت ايلسى لازمكلىر .

اتفاقات

سيروزمبعول ديقا اقدنيك نطق

حقسز نقطه لرى ، حقلى نقطه لرى

ديقا اقدى ، سلايكده « روم جمعيت
سياسيه سي » قلوبنده ، بطريقخانه لرك مطالبات
ومديعاتى حقدده يك مهم بر نطق ايراد ايتمشدر .
بونطق ، روم وطنداشلمرك متفكرلىرى
طرفندن ، حقلى مسرودات ياننده نه قدرده
مقرطانه واختلاف پرستانه دعوالرك اوكه سور-
ولديكده شاهددر . عجبا ائتلاف المللى
صورت قطعه ده مستحيل مى در؟ ايشته بوراسى
وطن مزده بين العناصر ائتلاف تائيسنى جدا
آرزو ايدلرلى يأسلى دوشونجه لره سالان
برسو آلدر . ديقا اقدنيك ، حقلى اولانلرى
كى ، حقسز اولان بياناتى ده انتظارى طرفيه
قويابيلمك ايچين نطقنك مهم يارچهلرني درج
ايده جكنر . دييور كه :

« اتحاد وترق جمعيتك مؤسلىرى جمعيتى ، هر
طرفدن هجوم ايدن ارجحاعه قارشى برمدافع ومشرو-
طيت اداروك تأسسسته خادم بر آلت مضامنده
استعمال ايتديلر . فقط جمعيت بالاخره بوغواى
ونجيب مقصدى ترك ايديله ك ترك عنصرينك (موقع
منازوحا كيتى) محافظه وحق تائيد ايتك سياستى
رهبر حركت اخذ ايتمشدر . بو ، اتحاد وترق
فرقه سنك رئيس سابق خليل بكك مجلس مبعولانده كى
بيانات معلومه سنك دلالت صريحه سيلاهه بانددر .
عثمانلى حكومت جديده سي ايسه اتحاد وترق جمعيتك
جكر ياره سي اولق اعتباريله سياستى محدود بر فكر
اولان بوعتباس دائره سنده تنظيم ايتمشدر .
عثمانلى دولتى عنوانى ده ، دولك ماضيسيله يكي
توركيا آراسنده موجود روابط متعوبك ، عنعنات
تاريخيه بك تماميله محافظه سنده ، كويا مظهر تجدد
اولان ملكتك حائز اولدينى « تورك قاراتنه » نيك
نقاب مشروطيت ايله ستر اولونماسه آلت اخذ
ايتمشدر . تورك لسانك لسان رسمى اولارق اعلان
اولونامى عناصر سائرده صحنه سياسيايده فعاليت
كوسترمكن محروم براقق ، مساند حكومتى يالكىز

تورك عنصرينه منحصر براقق ملندن منبعثدر .
برمعناى صريحى شامل اوليان اتحاد عناصر تركيى ،
تورك عنصريند ماعدا ديكر عناصردن صادر
اولاجق هر دولو نجيب وسرريت افكار وحرركاتك
منعنه استعمال اولونيور . تورك طرز تفكر وصورت
تخسى عثمانى وطنپرورلكنه برعقياس ، برمحك
اخذ ايتمشدر .

عناصر ك هر دولو حرركات حريت پرورانه سي ايسه
وطنه خيانت تلقى وبوتلقينك استازام ايتديكى صورنده
تعقيب اولونيور . بو مسلك انانى (اغويزم) تعاليت
سياسيه ك بوتون صفحانده غايان اولور . مبعولان
اختيائى ، عناصره ممكن اولدينى قدر آرز مبعوث
وبره بك ، تورك عنصرينه اكثريت تائيد ايديله جك
صورنده اجرا ايدلى . بصورتله تورك عنصرينك
نفوس موجوده سيله غير متناسب اولارق ، مجلس
مبعولانده كى ۲۷۴ مبعوك ۱۲۰ دن فضيله سي
تورك عنصريند انتخاب ايتدبرلشدر . عناصر
خخانه خرسانيه ك ايسه نفوسلرينه نسبتله مجلس
مبعولانه بوزمبعوث بولونق لازم كالركن يالكىز
قرق بش مبعوثى وارددر . بصورتله تشكيل اولونان
قوه تشريعيه طبيعي دركه اعمالنده اكثريت نقطه
نظرنى تجسيم ايتمشدر . اتحاد عثمانى تقابى آلتنده
وجعيتلر قانوننامه سي معرفتيله هر عنصر ك فعاليت
خصوصيه سياسيه سي عقم براقلمشدر . دولتك وار .
داتى تورك عسكرينه وريديور . فقط وطن مشتركى
يرتلكه خارجيه دن محافظه ايتك ايچونى ؟ خير .
زبرا اوليله بر مخاطره خارجيه موجود دكلدر .
عسكره تفصيص ايديلان واردات دولتك قسم
اعظمى ، سياست داخليله پرورغمانى يورونك ،
مقصدسز وفائده سز اولدينى قدر مصارفات عظميه
موجب قاننى سويات عسكريه يايقى ، موقع حكو-
مى تائيد ايتك ايچون صرف اولنيور . معارف
عموميه ايچون ايديلان غير توردن - لسان رسمى
پهانه سيلاه - يالكىز تورك عنصرى استفاده ايتدى .
بالمله عناصر ك ويرمكده اولدينى ويركولر ايله
يالكىز تورك عنصرينك احتياجات علميه سي استيفاً
ايدىليور . اداره جديده بر طاقم احتياجات جد-
يدمه ده احداث ايدلديكى ، عسكرلكك عناصر
مسلمه يده تشجلى اوكا كوره بر طاقم نظامات
خصوصيه ك تنظيم وتطبيقى استازام ايتديكى حالده
بو نقطه لره هيچ نظر اعتباره آلمدى . بوكون
بيله اردوده بولسان افراد خرسانيه منحصرأ
انفراد مسلميه عائد نظاماته تابعدر . ايشته خر-
ستيان تفرك ، خدمت عسكريه يي وطنه بر خدمت
مقدسه اوله رق دكل ، وقط كندينه بر بار عظيم
تلقى ايتمه سي وبرجوق خريستان كنجلرينك ترك
وطن ايله ملى هپ بوسا ب دولاييسله در ، حكومت
كر ك هر كزده ، كرك ولايانه تورك عنصرينك
مقاصدينه خدمت اولق اوزره عناصر سائر ك
افكارى صولدر ومفه چاليشمشدر .

دور استبدادده اجرا ايدىلوب اعلان مشرو-
طينده مظهر عفو اولان حرركات ايچون حساب
ومشويت ايتيئيلشدر . شمدى تركك ياننده
برده مسلمانلى چيتمش . مسلمانلرك اكثريت
نظرنده دولت عثمانيه بر دولت اسلاميه در .
اسكان مهاجرين واهندا ايتديرمك سياستى هپ
بو فكره مديوندر . نظامسز اهتداله قارشى
يائيلان حقلى پروتستولر عصيان تلقى ايدلديلر . »

عجبا ديقا اقدنيك اجتهادى قانون اسا-
سيمز موجبجه لسان رسمى اولان توركجه يي
قالدبرمق ويخود السنه موجوده نك هيسنى
رسمى يابارق معاملات حكومتى غير ممكن
قيلمق مى ؟

مساند حكومت ، توركجه بيلان ، عثمانلى
حسيانته مالك اولان هر فردده آچيقددر .
فرانسده فرانمزه جه ، يونانسانده روجه
بيلمه ينلرك مأمور اولاماماسى نه قدر طبيعى
ايسه ، توركياده دنخى توركجه بيلمه ينلرك
مساند رسميه به كچه مسمه سي اوقددر طبيعى
دكلى ؟

تورك طرز تفكرى ، بووطنك دوام
استقلال واكتساب شانى در . عجبا بو طرز
تفكرى دفع ايديله ك يرينه اسكى بيزانس
ايمپراطورلغنى احيا خيلا سندن عسارت
« معالى ئى ده آ » نى مى اقامه ايتملى ؟

لكن ديقا اقدنيك نطقنك لك مقفور
برى : دولتك وارداتنك تورك عسكرينه
ويريله سي « تعبيرى در . تورك عسكرى ! !
عجبا خريستان كنجلرينك عسكرلكى يار
عظيم كى تلقى ايتمه سي ، خريستانلرك شيمدى يه
قدر عسكرلك محنته آليشقين اولمادق لردن مى ؟
يوقسه نظامات مخصوصه وحيت وطنپرورانه
نقصاندى مى ؟ بوراسنى ديقا اقدنيك وجدانه
براقيرز . يونان افكاريله مشبوع بر كنجك ،
عثمانلىلى محافظه ايديله جك اولان عسكرلكى
سومه مسمه سي بك طبيعى دكلدر ؟ ايشته بوكى
حقسز دعواله دركه ائتلافى مستحيل
قيلور . يوقسه حقلى اولارق سرد ايديلن
افكاره حقپرستان ايتده اعتراض ايتز .

دعائى خبرلر

عثان پاشانك عزلى

دردنجى اردو مفتشى مشير عثمان پاشا
بوندن اقدام موشك خاص كوى قريه سنده
ارمنيله قارشو ايراد ايتش اولدينى حقارت
آميز نطقندن دولاي عزلى ايديله ك يرينه
اون اوچنجى اردو قوماندانى عزت پاشا
تعيين قلمشدر .

مناسترده شايدان تاثر حادثلر

دون صوك بوسته ايله وارد اولان روم ايلي
غرتلرى مناسترده تقيدات بحيه علمينده
تأسف آميز حادثات وقوى حقدده ك استخدا-
احرارانه اجرا سنده پيشواى ارباب بصيرت
وحيت اولان برشهر اهالي سندن روايت اولوندينى
قدر چيركن حالانك ظهورينه صوك درجه
مأثرز . بوبابده تحقيقات بيطر فائده بولونمقده يز .
قارئين كرايمزه ياقينده تفصيلات لازم وهر جكز

مطبوعات نظامنامه سي

حكومتك مطبوعات قانوننامه سنى تعديل
ايتكدن صرف نظر ايتديكى ، فضلى نجيب
بكدن استحصا ايتديكى معلوماته عطفأ
(آمروليتوس) غرت سى يازييور .

ايسه صاحبرى درسدن اول بفعده بر آرز
چاليشمغه وقتك وار . بوغابت لازمدر تبيل
ايشان هم خسته لقلى اولور ، هم ده باشقا چاليدان
انسانلرك قيمتتى بيلمز ، ايشته ياريدن اعتبارأ
سنكله هر صباح بر ساعت ياغمه ده چاليشه جغز .
برتارلا چيچك ، برتارلا سزه يتشديره جكز
بونك طور ايتي دوزلك ، تخملىرى اكك ،
صولامق كى بالمله خدمتلىر سكاغأدر .
سن يياجسك . سزه وات يتشديرديك وقت
بك باباكه تقديم ايدرسين سنده برسك
كوريرسين كه انسانك ايله يتشديرديكى محصول
نه قدر تايلدر . صوكره يازم ساعت ديكله
نه جكسك . درس وقتك يتديكى كى يك
بيدكدن ، بر آرز استراحت ايلدكدن صوكره
وار ايسه ايكندى درسنه چاليشملى يوقسه
خصوصاً سنك طاووقلرك ايچون ياپديره جم
بركومسده كى حيوانلر هم آتق مورطه لرى
طوبالامق ، وقته كوره بيليج چيقارمق كى
شيرله بر آرز اكله نيرسين . صوكراده ياغمه

قيشين جوق ايصيدلش او طه لرده او طور وق
اينى دكلدر . سودى ايجدكدن صوكره ياز
ايسه آچيق بريرده ، قيش ايسه نجره آرقه سندن
طلوع شمسى سيرايتلى . صباح قدر انسانك
فكرينه جيات ونيانته قوت وصفوت ويرن
برش يوقدر . كوشن دوعماز دن اول افق
قزيله زير بونه قدر لطيفدر . صوكره آچيله
آچيله نورلاشدينى بر صرده كوشن طوغاز .
ايشته بويوك انسانلر بولطيف منظره قارشوسنده
تفكر وجدانى ، ذوق قاييه دالار كه بونى
صوكرا آكلارسك . بو حقيق بلك فائده لى
برعبادتدر .

سن شيمدى طلوع دن يالكىز ذوق المنه ،
قلبكده شوق طوبيه چاليش .
كوشن طوغندينى كى اوكونكى يياجك
ايشارى دوشونملى . سنك شيمدى نه ايشك
وار . اول درسك . ساعت ايكدن اعتبارأ
اوكله به قدر درس ايله مشغول اولوبورسك .
هفته ده بركون يعنى جمعه درسك يوق . اوليه

چيقور ، كوندوز اولويور ، اقشاملرى
غروب ايدىيوروب منتظم حركت ايدىيور .
آيديه بوييه انتظامسز نه وارسه مطلقاً اونده
بر ييجمسزلك وار . ايمدى انسانك ده ايشى
منتظم اولمليدر . هرايشك كوريله جك وقى
وارددر . بووقى تعيين ايتلى صوكره دم هرايشه
حق ويرملى . انسان كندى بوييه آليشديرسره
هم يوروماز ، هم جوق ايش كورير هم هر
ايشى وقتنده كورير سختى يرنده قالير راحت
ايدر .

بوخصوص ياشه كوره تبدل ايدر . مثلاً
برجوجك كوتى تقسيمى باشقا ، بر كنجك
باشقا ، براختيارك باشقادر .

لكن اساس كوتى تقسيم ايدوب اوليه جه
حركته آليشمه ده در . شيمدى سنكله بركون
تقسيمى يالام . صاحبرى ايركن قالقوب اولاي
يوزيكى بيقامق كى ضرورى ايشارى يادقندن
صوكره سود ايچوبورسك دكلى ؟ ياز وقيش
انسان باشتى صوغوق صوايله بيقامقه آليشديرمىلى ،

عاجز در چاليشه مزديلمزده . اسكى احباب لردن
بعض ارباب مروت كنديسنى اونومازلر .
انلرك كتيرديكى ذخيره ايله قناعت ايدر ،
صبر ايدر ديلندن شكايه ايتشديلز . بالعكس
دائماً حقه همدوشنا ايلر ايشته شايدان مرحمت
فقير بوييه آدماردر . بونلره ايلك ايتك
اينى انسانلرك بوجيدر . آكلادكمى شكيپ ؟
ديدى .

شكيپ جواب اوله رق شيبخك اللربنى
ملكانه برصقوت ، قوآدى بر حرمته اوپدى .

جوق كيمسه نك بيلمديكى ، بيلمسه ده فله
چيقارامدينى بر تقسيم .

شكيك دماغنى تضيق كورميه رك ، صرف
ذوق وخواهشله بر دوره فعاليتك آلكش ،
كنديسنده حسن تدقيق وايتش ايدى .
بركون شيخ ليدب كنديسه ديدى كه : اوغلم
بوطلده كوزه چاربان لك اهميتى شيلر هپ
برانتظامه تابعدر . باقى صاحبرى كوشن

[استحقار مليتله اولاد تربيه ايتمه نك نتيجه سي]

ملك زاده لارى

« بر پدر »

قاريشيق باران سرشك صورتنده ظهور
ايتدى . شيبخك ساكئانه كوزلردن آقان
ياشلى صقالتى ايصال تيوردى . زمينه ده ،
شكيپده آغلا يوردى . صفوقى اللربنى سايه
قالدردى « اى هر حالى كوردهن آلاهم اى
رب رحيم دييوردى اى دودودو
كريم عزت سبجانيه ك حقيقچون بو
مبنى مبنى ملكى دائماً ايلك ايديله جك ، كيمسه نك
ايلكده محتاج اولماياجق . براوج سعادت
وغنا ده مكين ايت »

وداعلاشديلر شكيله زمينه اوپوشديلر .
شيبخه جوجوق اودن چيقوب كيتديلر . شيخ
ديدى كه « كوردكمى اوغلم صدقه نديمك اولديغى
آكلادكمى ؟ بو اختيار آدمچكن سققطدر ،